

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 20 juni 2023
Datum B&W: 16 mei 2023

Portefeuillehouder: Margreet de Deugd-Bos
Auteur: Gerard van Andel

Onderwerp:

Verordening maatschappelijke ondersteuning Ablasserdam

Voorgesteld besluit:

1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning Ablasserdam vast te stellen.

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2022 is de Drechttraad opgeheven en de GR Drechtsteden omgevormd tot de GR Sociaal (GRS). Met deze wijziging is de inhoudelijke sturing van de gemeenten op de GR versterkt en komt er door lokale kaderstelling ruimte voor gemeente specifiek maatwerk in het beleid.

Bij de vorming van de GR Sociaal is het volledige regionale beleid ongewijzigd overgegaan. Daarbij is afgesproken om gefaseerd te starten met de voorbereiding van de lokale kaderstelling (de herijkingen). Als eerste beleidsterrein is het minimabeleid in lokale kaderstelling ter besluitvorming voorgelegd aan uw raad. Als tweede beleidsterrein is het Wmo-beleid in co creatie tussen gemeenten en SDD vormgegeven. In het kader van deze tweede herijking ligt nu het voorstel tot aanpassing van de verordening maatschappelijke ondersteuning voor ter oordeelsvorming en besluitvorming.

Als bijlagen bij dit voorstel treft u de Vervolnotitie waarin verschillende keuzes worden onderbouwd, de concept-verordening maatschappelijke ondersteuning, de toelichting op de verordening, en de was/wordt-tabel waarin de voorgestelde wijzigingen per artikel inzichtelijk worden gemaakt. Deze laatste is opgenomen in Bijlage 1 van de Vervolnotitie. In dit voorstel lichten we de hoofdlijn van de herijking toe.

Toelichting op het voorstel

De verordening maatschappelijke ondersteuning is het technisch juridische kader voor de uitvoering van de Wmo 2015. Met deze verordening geven we invulling aan de gemeentelijke beleidsplannen en de regionale visie sociaal domein. In deze herijking hebben we de Verordening algemene voorzieningen en de Verordening maatwerkvoorzieningen samengevoegd, zodat een gezamenlijk beleidskader met onderlinge samenhang ontstaat.

Hoewel de financiële impact van de meeste knoppen op het eerste gezicht gering is, wordt een groot maatschappelijk effect beoogd. De beweging naar "normaliseren", "Wmo naar de voorkant", en de focus op zelfredzaamheid en participatie krijgt gestalte in het afwegingskader van de verordening.

Het "normaliseren" richt zich, kort gezegd, op de gedachte dat deze levensfase niet als hulpfase wordt bestempeld, maar als een fase waaraan je je moet aanpassen door passende voorzieningen te organiseren.

De "WMO naar de voorkant" heeft betrekking op het ontwikkelen van een laagdrempelig lokaal zorgaanbod voorafgaand aan een eventueel beroep op de WMO. Voor een bepaalde groep mensen kunnen dergelijke voorzieningen het verschil maken tussen wel of geen WMO indicatie. Uitvoering van deze voorzieningen berust vooral bij Het Brughuis en de samenwerkende partners.

Focus en zelfredzaamheid betekent concreet dat er enerzijds meer van de inwoner en de samenleving gevraagd wordt. Maar anderzijds is ook bekend dat een grotere mate van zelfredzaamheid en eigen regie ook zorgt voor een positievere beleving van gezondheid. Iemand is niet langer "patiënt", maar voelt zich weer inwoner van de gemeente. Ook deze beweging kan op langere termijn wel een demping van de stijgende kosten realiseren.

Deze herijking vindt plaats in een maatschappelijke context van toenemende vergrijzing, een veranderende opvatting over ouder worden en behoefte aan zelfredzaamheid naast de steeds krappere rijksoverheidsbudgetten in het sociaal domein. Deze omslagen zijn essentieel om de zorg en het sociaal domein in de toekomst betaalbaar te houden.

De nieuwe verordening die voorligt is een startpunt, een puzzelstuk van de grote beweging die ingezet moet worden. Het samenvoegen van de verordening algemene voorzieningen en de verordening maatwerkvoorzieningen is een eerste stap. Echter, als de dagelijkse uitvoeringspraktijk niet integreert, zal het geen effect opleveren. Niet voor de inwoner, niet voor de kwaliteit van ondersteuning, maar ook niet voor de kentering in fors stijgende zorgkosten. Daarom wordt ook in het implementatietraject gezorgd voor een integrale benadering waarbij professionals van de sociale dienst en de professionals van het lokale sociale middenveld gezamenlijk getraind worden in het toepassen van de nieuwe beleidskaders. Op die manier stimuleren we het werken vanuit één gezamenlijk beleidskader door alle betrokken partijen om zo het beoogde resultaat te behalen.

Advies en draagvlak

Dit voorstel is op ambtelijk niveau afgestemd met de gemeenten op beleidsniveau en besproken in het ambtelijke Opdrachtgevend Overleg.

De Regionale Wmo-adviesraad is in de ambtelijke voorbereiding gevraagd te adviseren ten aanzien van de herijking Wmo. Het advies en de reactie op het advies zijn bijgevoegd. De Adviesraad Sociaal Domein Alblasterdam is in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen dit wordt na ontvangst toegevoegd aan de stukken.

Beoogd effect

De Wmo 2015 is als kaderwet bedoeld om een samenleving in te richten waarbij iedereen kan meedoen en waarbij de focus ligt op zelfredzaamheid en participatie. Door het samenvoegen van de verordening algemene voorzieningen en de verordening maatwerkvoorzieningen én de integrale implementatie wordt beoogd de afstemming tussen deze twee werelden te verbeteren, de kwaliteit van ondersteuning te verbeteren en een kentering in de snel toenemende vraag in te zetten.

De toelichting op de verordening wordt niet door de gemeenteraad vastgesteld. Wel wordt deze toelichting ter kennisname meegestuurd bij dit voorstel ter vaststelling van de verordening, omdat het een belangrijke duiding van de verschillende verordening artikelen bevat. De getekende verordening en de toelichting worden later als één document samengevoegd in een geconsolideerde versie, die dan ook gepubliceerd wordt.

Argumenten

Integraal beleid is nodig voor normaliseren en afschaling

Hoewel er de achterliggende jaren hard gewerkt is aan de integrale benadering en hoewel hierop stappen zijn gezet, werken de twee losse verordeningen niet bevorderend voor het bieden van integrale dienstverlening. Door deze verordeningen te integreren hebben professionals een gezamenlijk kader van waaruit ze de ondersteuningsvraag van de inwoner kunnen beoordelen. Dit is een belangrijke toevoeging aan alle inspanningen om te komen tot een integrale afweging van het ondersteuningsaanbod.

Beweging naar normaliseren biedt een positievere gezondheidsbeleving bij inwoners

Vanuit, onder andere, het concept positieve gezondheid is bekend dat inwoners zichzelf gezonder voelen als ze meer eigen regie en zelfstandigheid ervaren. Door de beweging naar eigen kracht en normaliseren in te zetten, leveren we hier een belangrijke bijdrage aan.

Beweging naar normaliseren, WMO naar de voorkant en inzetten op eigen kracht is noodzakelijk voor toekomstige continuïteit van ondersteuning

De maatschappij heeft te maken met een toenemende vraag naar ondersteuning, onder andere als gevolg van de toenemende vergrijzing. Daarnaast hebben we te maken met een krimpende beroepsbevolking. Ondersteuning bieden aan de inwoner die dat écht nodig heeft, is in de toekomst alleen mogelijk als zoveel mogelijk inwoners zelfstandig functioneren al dan niet met behulp van hun netwerk. Door het inzetten van eigen kracht, eigen netwerk, reguliere lokale voorliggende voorzieningen wordt een beroep op gemeentelijk zorgaanbod verkleind. Dit (professionele) gemeentelijk aanbod van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, zoals beschreven in de Verordening, blijft dan beschikbaar voor de inwoners waarvoor alle andere vormen van hulp onvoldoende zijn. Bovendien kan het versterken van het aanbod van voorliggende en algemene voorzieningen er toe leiden dat een beroep op vaak duurder maatwerkvoorzieningen uitblijft. De rol van Het Brughuis en overige maatschappelijke partners is hiervoor van grote betekenis.

Kanttekeningen

Levert geen kostenbesparing op

Hoewel dit niet de insteek was van de herijking, kan het beeld ontstaan dat er ook bezuinigingen mogelijk zijn als gevolg van de herijking. Door de toekomstige toenemende vraag, is de verwachte stijging van kosten fors. Met de beweging naar normaliseren zullen we mogelijk de groei dempen. Naast de groei in aantallen hebben we echter ook te maken met voortdurend stijgende kostprijzen, waardoor een daadwerkelijke daling van kosten de komende jaren (ook met een nieuw beleidskader) niet waarschijnlijk zal zijn.

De verordening biedt niet dé oplossing van alle afstemmingsproblemen

De integrale verordening levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van afstemmingsproblemen in de maatschappelijke ondersteuning. Echter, het realiseren van de samenwerking in de dagelijkse uitvoering is essentieel om het beleid uiteindelijk te laten slagen. Hier zijn in de achterliggende periode de eerste belangrijke stappen op gezet o.a. door de komst van Het Brughuis. De rol van het Brughuis hierin laat zich het best omschrijven als een scharnier tussen de regionale en lokale voorzieningen (maatwerk en algemene voorzieningen) maar ook de verbinding met de lokale voorliggende voorzieningen.

De Was- en Strijkservice

De was- en strijkservice is op basis van het voorstel van de GRS als algemene voorziening opgenomen en kent als enige een eigen bijdrage, waarvan de hoogte afhankelijk is van de vraag of men geïndiceerd is voor huishoudelijke ondersteuning. Het is de vraag of een dergelijke constructie toelaatbaar is. Maar de deelnemende gemeenten hebben er de voorkeur aan gegeven om deze pilot op deze wijze in de verordening op te nemen. Ter wille van de eenduidigheid is hiervan niet afgeweken.

Financiële informatie

De verordening zoals die nu voorligt leidt niet tot een stijging van de kosten voor de WMO op basis van de inhoud. Neemt niet weg dat er wel een stijging kan optreden als gevolg van een vermeerdering in de populatie die op de WMO is aangewezen, maar dergelijke stijgingen zijn al verwerkt in de (meerjaren) begroting van de GRS.

Wel biedt deze verordening meer mogelijkheden tot het inzetten van lokale alternatieven voor duurdere zorg. Met name op het gebied van dagbesteding, inloopvoorzieningen en huishoudelijke ondersteuning bestaan op dit moment de mogelijkheden al. Te noemen vallen hierbij Het Odense huis, Helpende Handen en de diverse leerwerkbedrijven. Door het versterken van de inzet van deze organisaties kan een beroep op duurdere voorzieningen worden uitgesteld of voorkomen. Omdat de afrekening met de regio geschiedt op basis van het profijtbeginsel (nut) heeft deze verschuiving van inzet niet alleen rendement op de inhoud en kwaliteit van de lokale voorzieningen maar ook financieel.

Voor de (lokale) algemene voorzieningen zal, met uitzondering van de Was- en Strijkservice, geen eigen bijdrage worden gevraagd

Uitvoering

Personele en organisatorische consequenties

Vooralsnog zijn er geen personele en organisatorische consequenties verbonden aan de uitvoering van het voorstel voor de herijking van de Verordening maatschappelijke ondersteuning. Neemt niet weg dat de versterking van het lokale sociale middenveld kwalitatief en mogelijk ook kwantitatief versterkt moet worden. De kosten van deze versterkingsoperatie zullen (mogelijk tijdelijk) van invloed kunnen zijn op de omvang van de te verlenen subsidies.

Juridische consequenties

De verordening treedt in werking op 1 oktober 2023 . Per ingangsdatum zullen de (openstaande) meldingen en aanvragen worden afgehandeld op basis van de nieuwe verordening. Voor lopende maatwerkvoorzieningen kan een overgangsregeling worden ingericht tot er een nieuw besluit genomen is.

Op basis van het advies van de Regionale Adviesraad WMO, zal het instellen van een regionale adviesraad niet plaatsvinden via deze Verordening maar op basis van een besluit van het AB van de GRS. De bevoegdheid hiertoe ontleent de GRS aan de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Om die reden bevat hoofdstuk 11 van de Verordening een aantal opvallende bepalingen.

Ter toelichting:

Artikel 11.2 Adviesraad sociaal domein Alblasserdam

Treed in werking per 1-1-2024, het moment waarop de Regionale adviesraad vanuit het AB van de GRS is ingesteld. Tot die tijd is de Adviesraad Sociaal Domein Alblasserdam gelegitimeerd door het in stand houden van de artikelen 10.1. en 10.2 van de Verordening maatwerkvoorzieningen Alblasserdam die per 31-12-2023 worden ingetrokken.

De positie van de Regionale Adviesraad Sociaal wordt tijdelijk (tot 1-1-2024) geregeld in de artikelen 11.3 en 11.4 van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Alblasserdam in afwachting van het instellingbesluit van het AB van de GRS.

Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid

De Wmo 2015 maakt onderdeel uit van de Opgave Zorgen voor Ondersteuning, zoals verwoord in de regionale visie sociaal domein. De regionale maatwerkvoorzieningen hebben directe relatie met de algemene voorzieningen in de gemeente. Dat is de voornaamste reden dat beide verordening met dit voorstel worden samengevoegd. Daarnaast is de Wmo 2015 onderdeel van het Nederlandse zorgstelsel waardoor er raakvlakken zijn met de andere zorgwetten, zoals de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg. Ten slotte zijn er raakvlakken met de andere gemeentelijke en regionale opgaven in het sociaal domein, zoals de Opgave Bestaanszekerheid versterken en de Opgave Ontwikkelen naar Werk. Zodra de inwoner vraagstukken heeft op meerdere terreinen, zorgen we ervoor dat de ondersteuningsvraag vanuit een breed perspectief wordt bekeken en een eventuele oplossing integraal en in samenhang wordt aangeboden.

Communicatie

Na besluitvorming in de gemeenteraden moet deze verordening gepubliceerd worden en de huidige verordening worden ingetrokken volgens de in de *Regeling elektronische bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden* beschreven (technische) eisen.

Daarnaast zal de nieuwe Verordening gecommuniceerd worden naar inwoners en partnerorganisaties. Er zal een persbericht worden opgesteld in samenwerking met de GR Sociaal. Ook wordt de informatie gewijzigd op de gemeentelijke en Drechtstedelijke communicatiekanalen.

Bijlagen

1. Bijlage 1 Vervolnotitie Herijking Wmo 2023 Alblasserdam
2. Bijlage 2 Conceptverordening Wmo Alblasserdam
3. Bijlage 3 Toelichting Verordening Wmo 2023-05-04 Alblasserdam
4. Bijlage 4 Knoppen Herijking Wmo eindversie Alblasserdam
5. Bijlage 5 AB aanbiedingsbrief college Herijking Wmo 2023-04-20
6. Bijlage 6 Advies Herijking Wmo-beleid en verordening - Regionale adviesraad Wmo
7. Bijlage 7 Reactie Regionale adviesraad Wmo - advies verordening Wmo

CONCEPT RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Alblasserdam;

gelet op:
artikel 160, lid 1 onder b van de Gemeentewet

B E S L U I T:

1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning Alblasserdam vast te stellen.